

Slava Tobi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 26.

V Ptuj v nedeljo dne 27. junija 1909.

X. letnik.

Cenjeni naročniki!

Pol leta je zopet minulo in obračamo se vas, da ponovite svojo naročnino. Vsakdo je slučajno, bodisi iz tega ali onega razloga, z naročnino zaostal. Prosimo tedaj, da vsakdo ta mali svoj dolg, kajti le na ta način je redno dostavljanje mogoče. Naročnina pač tako nizka, da jo lahko vsakdo plača. „Štajerc“ košta za Avstrijo za celo leto 3 K, za pol leta 1-50 K; za Nemčijo za leto 5 K; za Ogrsko (in Hrvatsko) za leto 4-50 K; za Ameriko za celo leto 6 K, za inozemstvo sorazmerno.

„Štajerc“

na največji, najboljširni in najbolj neodvisni tiskovni list v Kranjskem in Koroškem. Program je: gospodarsko delo, narodni mir, napredek kmetijskega in obrtniškega ter delavskega stanu. Zato naj bode „Štajerc“ tudi v vsaki kmetijski hiši.

Na delo

korakajo vsi, ki imajo resno voljo, da se vsi listi razvije, da postane še bolj razširjen, še bolj obširen. Vsakdo naj pridobi vsaj enega novega naročnika in povečali bodemo lahko list, kar je z ozirom na veliko gradivo velepotrebnost.

Naprednjaki, delujte za vaš list!

Uredništvo in upravnništvo.

Tiskovna tožba

dr. Brejc — Linhart.

In zmagali smo, — zmagali popolnoma, prav so črni naši nasprotniki napeli vse moči, da bi nas pobili. Kakor že poročano, izvršila se je preteklo soboto, 19. t. m., pred mariborskim porotnim sodiščem velika tiskovna tožba. Tožen je bil naš list „Štajerc“, oziroma njegov urednik Karl Linhart. Tožitelj pa je bil to pot voditelj panslaviščne gonje na Koroškem, iz Kranjskega v Celovec privandran pravaški agitator in advokat dr. Janko Brejc. Ta tožba je pač ena najbolj zanimivih, kar jih je bilo v zadnjem času. Kajti pravzaprav je bil obtožen izveličar koroških Slovencev, dr. Janko Brejc sam. Njemu je bilo treba, da si svojo klerikalno čast opere. Posrečilo se mu je seveda presneto slabo. Kajti po več kot 6 urni razpravi je bil toženi urednik Karl Linhart z 8 proti 4 glasovi od porotnikov nekrivim spoznan. Sodišče ga je potem tuditakoj oprostilo. Dr. Brejc pa mora vse ogromne stroške plačati. In ti stroški bodo že par tisočakov koštali. Sicer pa se ne gre samo zato. Dr. Brejc je poleg tega pred sodiščem tako klavarno vlogo igral, da je z njim vso koroško prvaštvo osmešeno. Napravil je take taktične napake, da je svoje lastne teorije, svoje lastne nazore v prah vrغل.

Ker je tožba v prvi vrsti političnega pomena, ozirati se moramo nanjo malo obširneje. Naši somišljeniki in čitatelji bodo iz te velezanimive tožbe v prvi vrsti vso farizejsko hinavstvo prvaških zagrižencev izpoznali. Videli bodo, na kakšni način deluje ta klavarna gospoda, videli bodo pa tudi, kako se vlogemu vernemu ljudstvu pesek v oči trosi.

Evo par tozadevnih dokazov!

Kakor znano, je dr. Brejc glavni voditelj prvaškega gibanja na Koroškem. Mož je sicer Kranjec in je tudi šele pred par leti iz Kranjskega v Celovec priromal. Tam je pričel seveda v zvezi z monsignorom Podgorcem, proštom Einspielerjem in drugimi takimi politikujočimi panslavišti takoj grozovito narodno hujskanje. Preje je bilo po Koroškem vse mirno, slovenski in nemški Korošci so se razumeli in so se med seboj podpirali ter skušali skupno z združenimi močmi gospodarsko bodočnost zboljšati. Sovraštva preje ni bilo v tej lepi deželici. Z dr. Brejcem šele se je pričelo to sovraštvo razširjevati z vsemi mogočimi čednimi in nečednimi sredstvi. Prvaki so hoteli i na Koroškem iste navade in šege udomačiti, kakor so jih udomačili po Štajerskem in Kranjskem. Hoteli so boj, boj do noža, boj z vsemi, pa čeprav najgršimi sredstvi. In pravili so ljudstvu, da se gre tu za „sveto vero“, za „slovensko domovino“ in bogve za kaj še vse. V prvi vrsti so hoteli prvaki po Koroškem svojo kranjsko slovenščino udomačiti. Koroško ljudstvo te kranjske „špraha“ ne razume. Pomeniti se hoče s sosedi v svojem domačem jeziku. Vsak Korošec skoraj razume poleg tega nemško in nikomur ni žal, da zna nemško. Brejčeva garda pa je pričela proti nemški šoli, proti nemškimi učitelji in uradniki, proti nemškimi trgovci in obrtniki, proti nemškimi denarnimi zavodi in celo proti znanju nemščine grdo, brezvestno gonjo. V svoji besnosti so pridivljali politikujoči klerikanci tako daleč, da so celo križe z nemškimi napisi iz grobov trgali in naprednjake pobijali. Divje sovraštvo, brezvestni boj, to je cilj dr. Brejčeve politike in ta cilj je mož deloma tudi dosegel. Ni čuda, da se je „Štajerc“ kot edini slovensko pisani napredni list proti temu hujskanju boril. In tako tudi ni čuda, da je prišlo do tožbe.

Pri temu pa je le nekaj čudno. Kakor znano, je dr. Brejc največji „Slovenec“ pod božjim solncem. Na vsakem stranišču hoče imeti „tukaj“ namesto „hier“ napisano. Na vsaki postaji železnice zahteva slovenske karté in če se ne motimo, ima celo spodnje hlače, ki so belo-plavordeče pobarvane. Pri sodnji velja dr. Brejc seveda vedno geslo „niks dajč“. Kadar se gre za druge osebe, za drugih troške, takrat je dr. Brejc vedno „niks dajč“. Pa če bi bilo od tega odvisno življenje in smrt obtoženca, Brejc bi slovensko govoril. . . . Čudno, čudno! V Mariboru pa se je dr. Janko Brejc popolnoma spremenil. Pri tožbi proti uredniku Linhartu je znal namreč nakrat prav dobro nemško. Pri celi razpravi skozi celo dopoldne ni izpregovoril dr. Brejc niti ene slovenske besedice. Zdaj je bilo nakrat „alles dajč“. Tudi dr. Brejčev zagovornik dr. Hrašovec iz Celja je skozi celo razpravo nemško govoril. Istotako je izpovedala Brejčeva žena

nemško; tudi zagriženi kranjski prvak Vencajz je kot Brejčeva priča nemško izpovedal in istotako njegova hčerka Vera Vencajz. Ali ni to čudno? Ali ni to naravnost dokaz, da je vse prvaško hujskanje te gospode v svojem bistvu lažnivo? Ako je slovenščina pred sodiščem potrebna, no, potem jo naj Brejc govori, pa tudi takrat, kadar se gre za njegovo kožo! Ako pa tega ne stori, potem je njegova politika skozinskož lažniva!

To je eno! In drugo je Brejčovo „krščanstvo.“ Oj to krščanstvo je grozovito veliko vredno! To je samo zlato, čisto kot sonce! Po navadi sicer taki ljudje, ki se bahajo s svojim krščanstvom, niso posebno pobožni. Ali pri dr. Brejcu je stvar seveda vse drugačna. Zato si je mož tudi to krščanstvo pustil uradnim potom potrditi. In ravno tako ljubljanski frančiškani kakor mestni župnijski urad v Celovcu so mu radovoljno potrdili, da je dr. Brejc eden najboljših kristjanov na svetu. Hmh, morda doživimo celo dan, ko se bode tega advokata kakor orleonsko devico za svetnika proglasilo. . . . Oj, oj, veliko, čisto in lepo je to Brejčovo krščanstvo. Poleg tega se to krščanstvo tudi prav lepo obrestuje. Smetertja se sicer tudi dr. Brejcu politična štrana zmeša in takrat pozabi na vso krščansko pohlevnost ter postane precej robate nature. To se je zgodilo n. p. začasa predzadnjega „katoliškega shoda“ v Ljubljani, katerega so koroški klerikalni Brejčevci vsled političnih nasprotij bojkotali. Takrat so se kranjski in koroški klerikalci hudo prepirali in celo Brejčev list „Mir“ (ljudstvo mu pravi pravilneje „Š-Mir“) bi moral takrat skoraj svoje dolgeve poplačati. Ali — „Pack schlägt sich, Pack verträge sich“, pravi nemški pregovor; — in res, Brejc e compagnia bella so se sporazumeli z kranjskimi prvaškimi hujskanci. Tako je postalo Brejčovo krščanstvo zopet lepo, čisto, poslušno in svitlo kakor nebeško sonce. Koliko je na tem dr. Brejčevem krščanstvu, to je ta sodnijska razprava precej natanko dokazala. Že to pomeni veliko veljavo, ki jo mora imeti ta razprava, odnosno vsa ta tožba.

Stvar z Brejčevim krščanstvom je namreč sledeča: Leta 1901 so se vršile na Kranjskem deželnozbornske volitve. Mladi dr. Brejc čutil je že takrat zmognosti političarja v sebi in je tudi kandidiral. Kar nakrat prinese prvaški (torej ne „nemčurski“) list „Slovenski narod“ novico, da se dr. Brejc niti ne odkrije, kadar sreča duhovnika z Najsvejšim. V članku tega lista je bilo še posebej povedano, da proti tej trditvi ne pomaga nobeno popravkanje, temveč da se pričakuje tožba, ker se hoče Brejčovo krščanstvo enkrat pred sodnijo označiti. Štiri dni po izidu tega članka je prinesel klerikalni list „Slovenec“ novico, da vse to ni res; mogoče je sicer, da je Brejc srečal duhovnika, brez da bi ga bil opazil itd. itd. Zanimivo pri temu je le sledeče: dr. Brejc leta 1901 ni imel poguma, tožiti „Slovenski narod“, temveč se je raje skril in je držal svoj jezik za zobmi. Pozneje se je dr. Brejcu še v raznih listih in tudi na raznih shodih isto očitalo. Mož je vse to vtaknil v žep in molčal, ako ravno so ga takrat